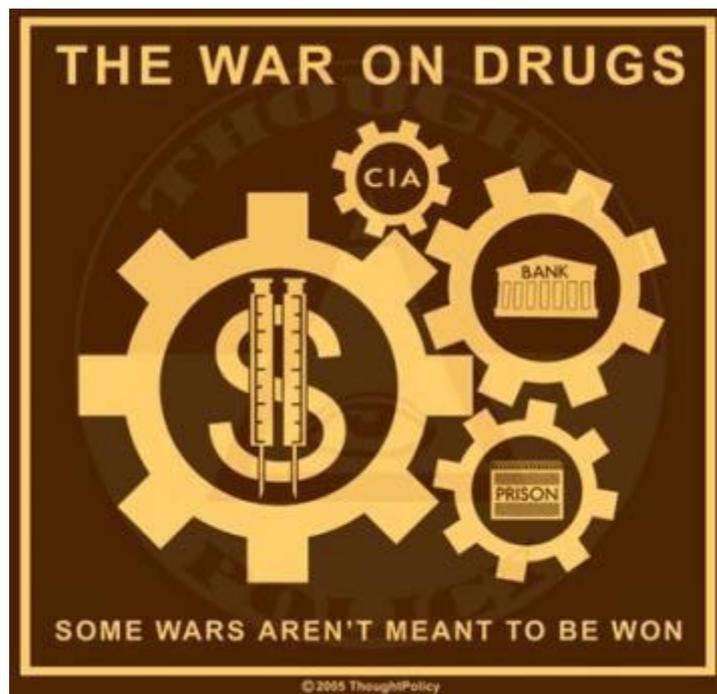


قاچاق استعماری مواد مخدر و امپراتوری بریتانیا

این بررسی در ابعاد جهانی و در راستای ارتقاء حساسیت عمومی به مسئله عمده ای که مواد مخدر غیر قانونی برای جامعه ملل متحد بوجود می آورد مطرح شده است.

پروفسور میشل شوسودوسکی

مرکز پژوهشهای جهانی سازی، 25 ژوئن 2020



مجلس عمومی سازمان ملل متحد با منشور 42/112 در 7 دسامبر 1987 تصمیم گرفت که روز 26 ژوئن را روز بزرگداشت مبارزه بین المللی علیه سوء استفاده و قاچاق غیر قانونی مواد مخدر اعلام کند و خدشه ناپذیری خواست عمومی را برای تقویت مبارزه و همکاری برای دستیابی به هدف جامعه بین المللی را در راستای رهائی از اعتیاد را بیان کند.

ارتقاء حساسیت؟

به ندرت به رسمیت شناخته شده که قاچاق مواد مخدر ابتدا از سوی امپراتوری بریتانیا «قانونی» شده است. در این روند تداومی وجود دارد ولی برچسب کلونیال حذف گردیده است. امروز تجارت («غیر قانونی») مواد مخدر عملیاتی است به حجم چندین میلیارد دلار. دو مرکز اصلی تولید مواد مخدر افغانستان و آمریکای جنوبی است :

1) افغانستان تقریباً 90% عرضه جهانی تریاک را تولید می کند (با فرآوری هروئین و تولیدات مشتق). برنامه ریشه کن کردن مواد مخدر در سال 2000-2001 با موفقیت و به پشتیبانی سازمان ملل متحد پیش از اشغال این کشور توسط ایالات متحده و ناتو در اکتبر 2001 راه اندازی شد. از دوران تهاجم و اشغال نظامی، به گزارش دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد¹، تولید تریاک به 50 برابر و به حجم 9000 تن (9 میلیون کیلو) در سال 2017 رسیده است.

2) منطقه آندی در آمریکای جنوبی (کلمبیا، پرو، بولیوی) کوکائین تولید می کنند. کلمبیا یک دولت قاچاقچی مواد مخدر است که از سوی ایالات متحده پشتیبانی می شود.

اقتصاد مواد مخدر جزء جدائی ناپذیر ساخت امپراتوری است. قاچاق مواد مخدر از سوی دستگاه نظامی و اطلاعات ایالات متحده آمریکا حفاظت می شود. (این موضوع چندین مقاله در مرکز پژوهش جهانی سازی خواهد بود که در روزهای آینده منتشر خواهد شد، در همراهی دیدبان جهانی برای حساسیت و آگاهی جهانی با پدرخواندگی سازمان ملل متحد در 26 ژوئن 2020).

نقش امپراتوری بریتانیا

از دیدگاه تاریخی، قاچاق مواد مخدر جزئی از کلیت استعماری بریتانیا و «قانونی» بود. کمپانی بریتانیایی هند شرقی (British East India Company) در بنگال تریاک تولید و به بندر کانتون در جنوب چین صادر می کرد.

صادرات تریاک هند بریتانیایی به چین، که توسط دولت تأمین مالی می شد، بی گمان بزرگترین و دائمی ترین قاچاق مواد مخدر در تاریخ بوده است. در میانه قرن نوزدهم وقتی که در اوج به سر می برد تقریباً 15% درآمد کل استعمارکده هندی و 31% صادرات هندی را تشکیل می داد. برای تأمین این تجارت،

¹ [selon l'ONU DC, la production d'opium a été multipliée par 50](#)

کمپانی هند شرقی و بعداً دولت بریتانیا، نظام کشاورزی خیلی تنظیم شده ای را گسترش دادند که در آن سالانه بیش از یک میلیون کشاورز با قرارداد رسمی برای کشت خشخاش به خدمت گرفته می شدند.

ساخت و ساز بنگاه ها اجازه می داد تا تضمین داشته باشند که کشاورزان از منافع پر اهمیت تجارت تریاک برخوردار نشوند. به یمن قدرت انحصار خرید، بنگاه های تریاک توانستند « بهای تریاک خالص را در حد اقتصادی حفظ می کنند.»^۲



WEIGHING OPIUM IN A GOVERNMENT FACTORY, INDIA

اگر اختصاص بخشی از زمین های کشاورزی به کشت خشخاش نسبتاً کم بود، تولید تریاک در رژیم استعماری موجب تضعیف مردم هند و بی ثباتی در نظام کشاورزی و سپس تحریک چندین موج فحطی شد. بر اساس مستند خیلی تُند بی بی سی^۳:

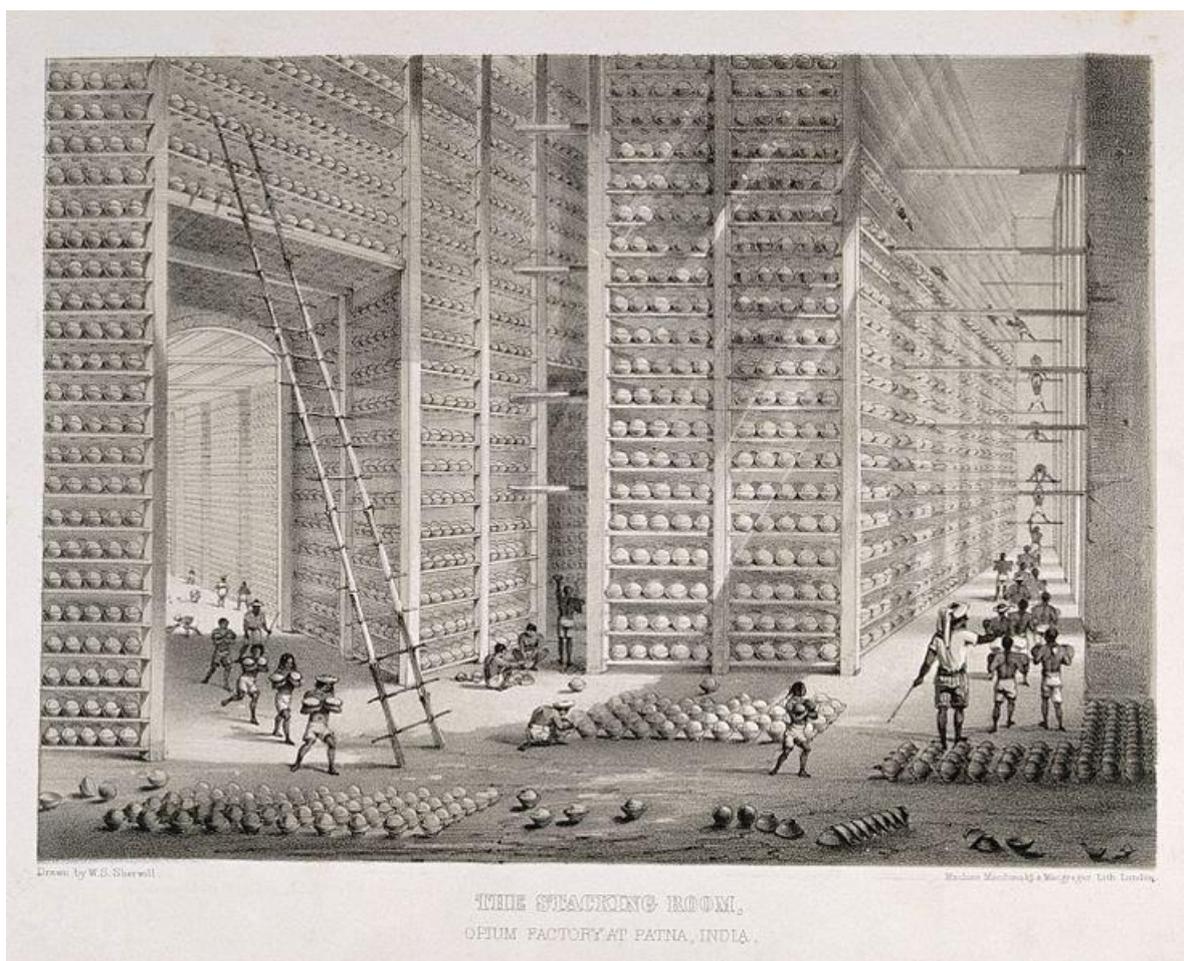
« کشت خشخاش بین یک چهارم تا نصف کشت یک دهقان را تشکیل می داد. در پایان قرن نوزدهم کشت خشخاش روی زندگی 10 میلیون نفر در جایی که امروز ایالات شمالی هند اوتار پرادش و ایالت بیهار (یا بهار) واقع شده تأثیر گذاشت.

² (Jonathan Lehne, 2011)

³ [Selon un reportage incisif de la BBC](#)

امور تجاری توسط کمپانی هند شرقی مدیریت می شد، قدرت چند ملیتی ایجاد شده برای تجارت با منشور سلطنتی انحصار امور آسیا را در اختیار داشت. این تجارت دولتی تا حدود زیادی به یمن دو جنگ تحقق یافته بود که چین را مجبور به گشایش بنادرش به روی تریاک هند بریتانیایی کرد...

اهداف تولید اکیدی که از سوی آژانس تریاک تعیین شده بود به این معنا بود که کشاورزان، آنانی که در کشت خشخاش نوعی بودند نمی توانستند برای تولید تریاک تصمیم بگیرند و مجبور بودند بخشی از زمین و کار خودشان را به استراتژی صادرات دولت استعماری اختصاص دهند.»



کارخانه تریاک و انبار چیدمان کمپانی بریتانیایی هند شرقی، پاتنا، سال 1850

چین و جنگ های تریاک

وقتی امپراتور کینگ دائو گوآنگ فرمان تخریب ذخیره تریاک در بندر کانتون (گوآنگزو) در سال 1838 را صادر کرد، امپراتوری بریتانیا نیز به این بهانه که مانع « عبور و مرور آزاد » برای تجارت کالا شده به چین اعلام جنگ کرد.

اصطلاح « قاجاق » برای بریتانیای کبیر به کار برده می شود، زیرا چنین امری در سراسر دوران سلطنت ملکه ویکتوریا (1837-1901) پذیرفته و پشتیبانی شده است. از سال 1838، سالانه 1400 تن تریاک از هند به چین صادر می شد. از فردای نخستین جنگ تریاک، حجم صادرات (که تا سال 1915 ادامه داشت) به شکل فوق العاده ای افزایش یافت.

« نخستین جنگ تریاک » (1838-1842) که حرکت تجاوزکارانه علیه چین بود به **معاهده نانکین در سال 1842** انجامید که نه فقط از صادرات تریاک بریتانیایی به چین حفاظت می کرد بلکه به همچنین برای بریتانیای کبیر و دیگر قدرتهای استعماری حقوق فرامرزی قائل شد، و بر اساس همین معاهده به تشکیل بنادر آزاد انجامید (« Treaty Ports »).

درآمدهای سرشار تجارت تریاک متعاقباً از سوی بریتانیای کبیر برای تأمین مالی فتوحات استعماری به کار بسته شد. امروز این روند را « پول شوئی مواد مخدر » نامیده اند. درآمدهای تریاک در عین حال برای تأمین مالی **بانک هونگ کونگ شانگهای** در فردای نخستین جنگ تریاک از سوی کمپانی بریتانیایی هند شرقی (BEIC) مورد استفاده قرار گرفت.

در سال 1855، **سر جان بورینگ**⁴ در مقام وزیر امور خارجه بریتانیا معاهده ای را با پادشاه سیام (نام قدیمی تایلند) **مونگکوت**⁵ به نام « The Anglo-Siames treaty of Friendship and Commerce » (آوریل 1855) به امضا رساند که واردات آزاد و بدون محدودیت تریاک به سرزمین سیام (تایلند) را مجاز می دانست.

در حالی که تجارت تریاک بریتانیای کبیر با چین در سال 1915 ملغا شد، ولی انحصار بریتانیایی روی قاجاق مواد مخدر تا استقلال هند در سال 1947 ادامه یافت. شرکتهای وابسته به کمپانی بریتانیایی هند شرقی مانند **جاردین ماتسون**⁶ در تجارت مواد مخدر نقش مهمی بازی کردند.

نژادپرستی، مواد مخدر و استعمار

تاریخ شناسان روی بهره کشی سه وجهی **بردگان [اقیانوس] اطلس** تمرکز کرده اند : قدرتهای استعماری بردگان آفریقا را همراه با کالاهائی که با نیروی کار برده در مزارع تولید شده بود به مناطق آمریکائی صادر می کردند و سپس به اروپا می فرستادند.

⁴ Sir John Bowring

⁵ Mongkut (Rama IV)

⁶ Jardine Matheson

تجارت استعماری مواد مخدر در بریتانیای کبیر نیز دارای ساختار سه وجهی مشابهی بود. تریاک تولید شده در مزارع استعماری با نیروی کار دهقانان فقیر بنگال تولید و سپس به چین صادر می شد. بخش مهمی از درآمد حاصله از این صادرات (که با پول نقره پرداخت می شد) به علاوه بهره برداری از معادن استرالیا و آفریقای جنوبی برای تأمین مالی گسترش امپراتوری بریتانیای کبیر به خدمت گرفته می شد.

هیچ جبران خسارتی به قربانیان قاچاق مواد مخدر در امپراتوری بریتانیا پرداخت نشد. دهقانان بنگال بیش از پیش در فقر فرو می رفتند.

بهره کشی از بردگان اقیانوس اطلس، قاچاق مواد مخدر استعماری جنایتی بود علیه بشریت.

بهره کشی از بردگان و قاچاق مواد مخدر هر دو نژادپرستی را تغذیه می کنند. در سال 1877 سسیل رودز⁷ « طرح مخفیانه ای » را مطرح کرد که عبارت است از ادغام امپراتوریهای بریتانیا و ایالات متحده آمریکا در یک امپراتوری یگانه آنگلو ساکسون :



سسیل رودز

« من اعتقاد دارم که ما زیباترین نژاد جهان هستیم... کافی ست به مناطقی فکر کنید که اکنون پست ترین موجودات از نوع بشر در آنجا زندگی می کنند... چرا جامعه مخفی تشکیل نمی دهیم... برای تشکیل یک امپراتوری یگانه آنگلو ساکسون...»

آفریقا همواره برای ما آماده است، وظیفه ماست که آن را بگیریم .. وظیفه ماست که از هر فرصتی برای تصرف سرزمینهای بیشتر استفاده کنیم و همواره باید این فکر را مد نظر داشته باشیم که سرزمین بیشتر یعنی خیلی به سادگی نژاد آنگلو ساکسون بیشتر، بیشتر از بهترین نژاد، انسانی ترین و شایسته ترین نژادی که جهان بخود دیده است. «

⁷ Cecil Rhodes

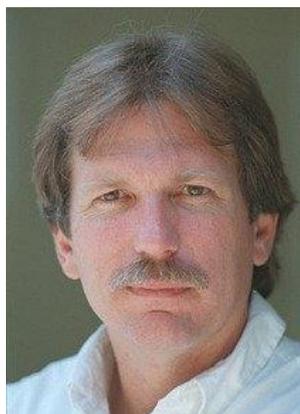
بین « جنگ مواد مخدر » قانونی به شیوه استعماری که توسط امپراتوری بریتانیا راه اندازی شده بود و ساختار کنونی قاچاق مواد مخدر تداومی وجود دارد : افغانستان در اشغال نظامی ایالات متحده و دولت مخدر فروش در آمریکای لاتین.



امروز قاچاق مواد مخدر تجارتي ست به حجم چندین میلیارد دلار.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد^۸ تخمین زده است که پول شوئی مواد مخدر و دیگر فعالیت‌های تبهکارانه در حد 2 تا 5 درصد تولید ناخالص جهانی ست، یعنی بین 800 تا 3000 میلیارد دلار.

پول شوئی مواد مخدر از طریق نظام بانکی در سطح جهانی انجام می گیرد.



رسوایی کراک را به یادیاورید که در سال 1996 توسط روزنامه نگاری به نام **گری وب**^۹ افشا شد. کراک به گروه های آفریقائی آمریکائی در لوس آنجلس فروخته شده بود.

از سال 2001، فروش عمده هروئین و اپیوئید بیش از پیش برای مبارزه علیه نژاد پرستی، فقر و نابرابری اجتماعی « مسلح » می شود.

در حالی که امروز تجارت مواد مخدر منشأ ثروت و ثروت اندوزی ست، به علاوه مصرف هروئین، اپیوئید و اپیوئید سنتتیک به حالت انفجاری درآمده است. در سال 2001، تعداد 1779 آمریکائی در اثر مصرف

⁸ [Le bureau des Nations unies sur les drogues et la criminalité](#)

⁹ Gary Webb

بالای هروئین جان خود را از دست داده اند. در سال 2016، وابستگی به هروئین موجب مرگ 15446 نفر شده است.

اگر ایالات متحده و هم پیمانانش در ناتو افغانستان را در سال 2001 اشغال نمی کردند، این همه انسان نیز جانشان را از دست نمی دادند.

لینک متن اصلی :

<https://www.mondialisation.ca/le-trafic-de-drogue-colonial-et-lempire-britannique/5646882>

ترجمه حمید محوی

گاهنامه هنر و مبارزه/پاریس / 1 ژوئیه 2020